

ΑΚΟΛΑΣΤΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

της Ειρήνης Μουντράκη

Μετά τη μεγάλη επιτυχία που γνώρισε το περσινό εγχείρημα των Μονολόγων, το Υπουργείο Πολιτισμού και η Πολιτιστική Ολυμπιάδα αποφάσισαν όχι μόνο να το επαναλάβουν φέτος αλλά να διπλασιάσουν και τη δόση. Έτσι κάτω από τον γενικό τίτλο «Μονόλογοι 2003. Ο Ηθοποιός και ο Σκηνικός του Λόγος», σε τέσσερα θέατρα του Μεταξουργείου (Θέατρο της Άνοιξης, Από Μηχανής Θέατρο, Θέατρο Άττις και Θέατρο Μεταξουργείο) 24 από τους σημαντικότερους ηθοποιούς του ελληνικού θεάτρου αναμετριοούνται με κείμενα που «διατρέχουν όλη τη κλίμακα των λογοτεχνικών ειδών» (όπως σημειώνει ο Κώστας Γεωργουσόπουλος στο πρόγραμμα των Μονολόγων), αναμετριοούνται με το κοινό αλλά κυρίως αναμετριοούνται με τον εαυτό τους. Στον μονόλογο άλλωστε, ο ηθοποιός δεν μπορεί να «καλυφθεί», δεν μπορεί να κρυφτεί πίσω από τεχνικές και τερτίπια. Στέκεται μόνος απέναντι στο κοινό και μετατρέπει τον εαυτό του στο απόλυτο όργανο της θεατρικής τέχνης.

Η αναμέτρηση της Μπέττυς Αρβανίτη στο Θέατρο Άττις, υπό την καθοδήγηση του Νίκου Μαστοράκη και με όχημα το έργο του Ανδρέα Στάικου «Ακόλαστες Εσπερίδες» υπήρξε αναμφισβήτητα μία από τις πιο ενδιαφέρουσες. Η Μπέττυ Αρβανίτη ως Εύα Παπαγιάννη, μία γυναίκα διάσημη για τα ερωτικά της όργια και για το αυτοβιογραφικό βιβλίο της (ένα βιβλίο που έγραψε ο σύντροφος της και αυτή απλώς το υπέγραψε μετά το θάνατο του), γέμισε όχι τη σκηνή, μα ολόκληρο το Θέατρο με την λαμπερή παρουσία της. Το έργο του Ανδρέα Στάικου βασίζεται σε έναν ιδιαίτερο τρόπο γραφής κα σε έναν λόγο που την ίδια στιγμή μπορεί να μεταφέρει τόσο το απολύτως ανάλαφρο αίσθημα της κενότητας όσο και την τραγικότητα. Πίσω από τις λέξεις αναμοχλεύουν αισθήματα και καταστάσεις ουσιαστικές, ο λόγος δεν είναι λόγος αλλά πράξη έντονα συναισθηματικά, φιλοσοφικά και συγκινησιακά φορτισμένη. Το ύφος του συγγραφέα βρήκε την απόλυτη έκφρασή του στην σκηνοθετική ανάγνωση του Νίκου Μαστοράκη.

Ο σκηνοθέτης χαρακτηρίζεται από το ιδιαίτερο χιούμορ με το οποίο αναγιγνώσκει κάθε είδους κείμενο. Χαρακτηρίζεται από την ευφυΐα του να το ανακαλύπτει κάτω από στρώματα δραματικών στιγμών και να το αποκαλύπτει στους θεατές φιλτραρισμένο μέσα από το προσωπικό του κριτήριο. Με τον ίδιο τρόπο όμως αποκαλύπτει και την τραγικότητα σε φαινομενικά ανώδυνες ή κενές καταστάσεις. Σε ένα σκηνικό περιβάλλον που διαμόρφωσε ο ίδιος με άρτια αισθητική, ένα ολόλευκο τραπέζι - απομεινάρι μιας διονυσιακής νύχτας που προηγήθηκε, τραπέζι σύμβολο μιας ζωής- η Εύα φυλλομετρώντας διάφορες επιστολές ξεφυλλίζει τη ζωή της. Μια ζωή πάνω, κάτω και γύρω από ένα τραπέζι. Μια νυχτερινή ζωή αδηφάγα, λαίμαργη. Μια ζωή που χαρακτηρίζεται από την ικανοποίηση των αισθήσεων.

Η ηρωίδα -δεν είναι τυχαία άλλωστε η επιλογή του πρότυπου θηλυκού ονόματος-, η Εύα, είναι ένα πλάσμα απόλυτα θηλυκό και ταυτόχρονα απόλυτα άφυλλο. Ένα πλάσμα που πέρα από το χρόνο και το χώρο τυφλώνει τους ανθρώπους με τη λάμψη και τη γοητεία του, με μια υπερκόσμια ωστόσο χροιά. Ένα πλάσμα που προσπαθεί να τινάξει από πάνω του την δόξα που το περιβάλλει. Μια γυναίκα που ενέπνευσε τη δημιουργία, που το όνομα της έγινε συνώνυμο της ηδονής. Η δική της ανάγκη για ηδονή ωστόσο ικανοποιείται από το αίσθημα του εξευτελισμού. Επιζητά τον εξευτελισμό ως πηγή ζωής. Μία ακαθόριστη μορφή θρησκευτικού, χριστιανικού, καθγιασμού μέσω της οδύνης και της ταπείνωσης. Η επιστολή μιας άγνωστης σ' αυτήν γυναίκας, θα αποτελέσει την λύτρωση της. Η σύζυγος του συγγραφέα, μια γυναίκα που δεν διεκδίκησε ποτέ τον άντρα της εν ζωή, θα διεκδικήσει τα δικαιώματά του βιβλίου. Μπροστά στην απειλή του δημόσιου εξευτελισμού η Εύα αισθάνεται την απόλυτη ηδονή.

Η Μπέττυ Αρβανίτη, με καταλυτική παρουσία, όχι μόνο ενσάρκωσε το πλάσμα αυτό αλλά το δυνάμωσε με την ερμηνεία της. Καθλωτική με την αμεσότητα της, με την τεχνική της, με τον τόσο δουλεμένο λόγο της. Η παράσταση, υπόδειγμα τόσο ερμηνείας όσο και σκηνοθεσίας, θα μπορούσε κάλλιστα να λειτουργήσει και ως πρότυπο δημιουργικής συνεύρεσης και δημιουργίας.

Περιοδικό ANTI, τεύχος 797, 3 Οκτωβρίου 2003